

Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Kobiety a ubóstwo w Unii Europejskiej”

(2006/C 81/10)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję Parlamentu z dnia 11 maja 2005 r. o zasięgnięciu opinii w sprawie: „Kobiety a ubóstwo w Unii Europejskiej”, zgodnie z art. 265 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję swojego przewodniczącego z dnia 19 maja 2005 r. o powierzeniu Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej prac przygotowawczych w tej sprawie,

uwzględniając art. 2 Traktatu WE ⁽¹⁾, zgodnie z którym promowanie równości kobiet i mężczyzn jest jednym z zadań Wspólnoty,

uwzględniając art. 3 Traktatu WE, zgodnie z którym usuwanie nierówności i promowanie równości kobiet i mężczyzn stanowi horyzontalny cel polityk Unii Europejskiej,

uwzględniając art. 13 Traktatu WE, który daje Komisji prawo do podejmowania inicjatyw w celu zwalczania wszelkich form dyskryminacji, w tym ze względu na płeć,

uwzględniając art. 141 Traktatu WE, który nakłada obowiązek stosowania zasady równości wynagrodzenia za pracę kobiet i mężczyzn,

uwzględniając art. 23 Karty Praw Podstawowych Unii, który gwarantuje zasadę równości kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach,

uwzględniając konkluzje Rady ze szczytu lizbońskiego (2000), które stawiają za cel zatrudnienie na poziomie 70 % ludności i 60 % dla kobiet w wieku produkcyjnym do 2010 r.,

uwzględniając decyzję Rady ustanawiającą wspólnotowy program działań dotyczący wspólnotowej strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn (2001-2005) ⁽²⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie: „Równość szans kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej” (CdR 161/1996 fin),

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji: „W kierunku wspólnotowej ramowej strategii w dziedzinie równouprawnienia kobiet i mężczyzn (2001-2005)” i wniosków w sprawie decyzji Rady dotyczącej wspólnotowej strategii w dziedzinie równości kobiet i mężczyzn (CdR 233/2000 fin) ⁽³⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wdrożenia zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie dostępu do dóbr i usług oraz świadczenia dóbr i usług (CdR 19/2004 fin) ⁽⁴⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji w sprawie ustalenia wytycznych dla drugiego etapu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dotyczącej ponadnarodowej współpracy na rzecz promowania nowych środków zwalczania wszelkich form dyskryminacji i nierówności w związku z rynkiem pracy „Swobodny przepływ dobrych pomysłów” (CdR 96/2004 fin) ⁽⁵⁾,

uwzględniając swoją opinię z 18 listopada 2004 r. w sprawie Zielonej księgi „Równość i niedyskryminacja w rozszerzonej Unii Europejskiej” (CdR 241/2004 fin) ⁽⁶⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie rozporządzenia dotyczącego Europejskiego Funduszu Społecznego ⁽⁷⁾ oraz w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program wspólnotowy na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej — PROGRESS (CdR 240/2004 fin) ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Odniesienia do obowiązującego traktatu (Traktat nicejski).

⁽²⁾ Dz.U. L 17 z 19.1.2001, str. 22.

⁽³⁾ Dz.U. C 144 z 16.5.2001, str. 47 [COM(2000)335 wersja ostateczna – 2000/0143 (CNS)].

⁽⁴⁾ Dz.U. C 121 z 30.4.2003, str. 25 [COM(2003) 657 wersja ostateczna – 2003/0265 (CNS)].

⁽⁵⁾ Dz.U. C 318 z 22.12.2004, str. 15 [COM(2003) 840 wersja ostateczna].

⁽⁶⁾ Dz.U. C 71 z 23.3.2005, str. 62 [COM(2004) 379 wersja ostateczna].

⁽⁷⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.2005, str. 48 [COM(2004) 493 wersja ostateczna – 2004/0165 (COD)].

⁽⁸⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.2005, str. 48 [COM(2004) 488 wersja ostateczna – 2004/0158 (COD)].

uwzględniając swój projekt opinii w sprawie komunikatu Komisji w sprawie Agendy Społecznej (CdR 80/2005 rev. 1) ⁽⁹⁾,

uwzględniając deklarację IV Światowej Konferencji w sprawie Kobiet przyjętą 15 września 1995 r. w Pekinie („deklaracja pekińska”) oraz program działań załączony do tej deklaracji,

uwzględniając milenijne cele rozwoju (MCR), a w szczególności cele związane z „promowaniem równości płci i awansem społecznym kobiet” oraz z „poprawieniem opieki zdrowotnej nad matkami”,

mając na uwadze, że, zgodnie z deklaracją pekińską, „likwidacja ubóstwa dzięki trwałemu wzrostowi gospodarczemu, rozwojowi społecznemu, ochronie środowiska oraz sprawiedliwości społecznej wymaga udziału kobiet w rozwoju gospodarczym i społecznym, równych szans, a także pełnego i opartego na zasadach równości uczestnictwa kobiet i mężczyzn w trwałym i ukierunkowanym na człowieka rozwoju, jako jego aktywnych podmiotów i beneficjentów”,

uwzględniając swoją opinię (CdR 151/2005 rev.1) przyjętą 29 czerwca 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej (sprawozdawca: **Mireille LACOMBE** (F- PSE), członkini rady generalnej Puy-de-Dôme — Francja),

przyjął jednogłośnie na 61. sesji plenarnej w dniach 12 — 13 października 2005 r. (posiedzenie z dnia 13 października) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **uważa**, że wniosek Parlamentu o opinię należy rozpatrywać w następującym kontekście:

1.1.1 Kobiety, a szczególnie samotne matki z dzieckiem lub wieloma dziećmi i kobiety starsze, cierpią bardziej niż mężczyźni z powodu niepewności jutra i ubóstwa; 17 % z nich ciągle jeszcze żyje poniżej progu zagrożenia ubóstwem ⁽¹⁰⁾.

1.1.2 Dostęp kobiet do odpowiednio wynagradzanego zatrudnienia jest najlepszym zabezpieczeniem przeciw niestabilności. Zapewnia im on niezależność i pozwala stawić czoła rozpadowi rodziny.

1.1.3 Kobiety stanowią w Europie niemal połowę populacji aktywnej zawodowo ⁽¹¹⁾. We wszystkich krajach normą stała się praca zawodowa kobiet. Pomimo tego historycznego postępu na terenie rynku pracy, cel zatrudnienia kobiet na poziomie 60 % wyznaczony na szczycie w Lizbonie (2000 r.) nie został osiągnięty. Bezrobocie wśród kobiet jest w większości krajów nadal wyższe niż w przypadku mężczyzn. Porównanie długości okresów bezrobocia wypada również na niekorzyść kobiet, szczególnie w krajach Europy Południowej.

Komitet Regionów

1.2 **podkreśla**, że różne formy dyskryminacji, której przedmiotem są kobiety, opóźniają realizację celów wspólnotowych:

1.2.1 Wynagrodzenia kobiet ciągle są niższe niż płace mężczyzn. Pomimo dyrektywy z 1975 r. dotyczącej zasady równego wynagradzania za pracę o tej samej wartości, różnica

w wynagrodzeniach wynosi ok. 15 % ⁽¹²⁾. Nierówności te odzwierciedlają przeszkody i opory rynku pracy, aby dawać kobietom dostęp do niego na tych samych warunkach co mężczyznom.

1.2.2 Różne elastyczne formy zatrudnienia dotyczą głównie kobiet i bardziej narażają je na trudności. Praca w niepełnym wymiarze godzin jest udziałem 33,5 % pracujących kobiet i 6,5 % mężczyzn (dane z 2002 r.). Od 10 lat zatrudnienie kobiet w niepełnym wymiarze godzin wzrasta dwa razy szybciej (4,7 punktu w stosunku do 2,3). Nawet jeśli rozwiązanie to nie jest narzucane przez pracodawcę, kobiety zmuszone są do jego przyjęcia z powodu niewystarczającej jakości usług w zakresie opieki nad dziećmi lub starzejącymi się rodzicami. Taka praca na dwa etaty obniża jakość życia. Niewielkie są postępy jeśli chodzi o podział obowiązków domowych, pomimo że mężczyźni uważają obecnie, że mają do spełnienia bardzo ważną rolę w dziedzinie równości szans. Niezależność, jaką kobiety uzyskały poprzez zatrudnienie, często jest okupiona niższą jakością życia w najgorzej sytuowanych kategoriach społecznych. Wobec tych kontrastów, „wybór” niepełnowymiarowego czasu pracy lub przerwa w pracy zawodowej po urodzeniu dziecka są indywidualną reakcją na te trudne sytuacje. Zwiększa to ryzyko niepewnej przyszłości, w przypadku gdy dochodzi do rozbitcia rodziny.

1.2.3 Osoby starsze to w większości kobiety ⁽¹³⁾ i różnice między świadczeniami emerytalnymi są bardzo znaczne ⁽¹⁴⁾.

1.2.4 Przemoc wobec kobiet jest największym i najpoważniejszym przejawem dyskryminacji, której podlegają. Przemoc seksualna burzy życie kobiet, jest przeszkodą w ich życiu osobistym, destabilizuje ich życie zawodowe i potęguje zjawisko wykluczenia. Jest ona często wymieniana jako powód niskiego stopnia udziału kobiet w życiu publicznym i politycznym. Przemoc małżeńska jest jednym z głównych powodów zrywania więzów rodzinnych.

⁽⁹⁾ COM(2005) 33 wersja ostateczna.

⁽¹⁰⁾ Europa 25 – Próg zagrożenia ubóstwem to 60 % średniego dochodu krajowego, włącznie ze świadczeniami socjalnymi. Eurostat 2001.

⁽¹¹⁾ 44 % kobiet czynnych zawodowo w UE.

⁽¹²⁾ Eurostat 2003. Rozpiętość tej różnicy zawiera się w przedziale od 4 % na Malcie do 25 % na Cyprze.

⁽¹³⁾ 60 % osób powyżej 65 lat i niemal 2/3 powyżej 75.

⁽¹⁴⁾ Na przykład: miesięczna emerytura kobiet i mężczyzn wynosi średnio 848 euro / 1416 euro we Francji (różnica 42 %) ; w Hiszpanii, różnica wynosi 37 % (405 euro / 650 euro), w Austrii: 734 euro / 1334 euro.

Komitet Regionów

1.2.5 **wyraża żal**, iż pomimo swego ponadnarodowego wymiaru i swej nadrzędności we wszystkich krajach Unii Europejskiej, prawo pierwotne Unii nie zawiera szczególnej podstawy prawnej do bezpośredniego przeciwdziałania przemocy wobec kobiet;

1.2.6 istotna jest nadal kwestia handlu żywym towarem i prostytucji: nie chodzi o problem ograniczony do kraju pochodzenia i przeznaczenia; dotyczy on również kraju tranzytowego. Podejście do tego zagadnienia nie może się ograniczać do represji i być wyłączną domeną programów zarządzanych przez Dyрекcję Generalną ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa Komisji Europejskiej, lecz wymaga uwagi wszystkich podmiotów działających w dziedzinie walki z wykluczeniem społecznym, w celu zaoferowania możliwości integracji społecznej, kształcenia i zatrudnienia;

1.2.7 **zwraca ponadto uwagę** na szczególną sytuację kobiet należących do mniejszości etnicznych w Unii Europejskiej, dla których trudności z dostępem do edukacji są czynnikiem wykluczenia, podobnie jak ciężar niektórych tradycji, które utrudniają ich integrację ze społeczeństwem europejskim.

Komitet Regionów

1.3 stawia diagnozę: nierówności w traktowaniu kobiet i mężczyzn powodują niepewność jutra i jej ryzyko, czego skutkiem jest zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem:

1.3.1 **wyraża zadowolenie** z faktu, że prawo Unii Europejskiej w dziedzinie walki z dyskryminacją należy do najbardziej postępowych w świecie i jest ogólnie uważane za skuteczne rozwiązania modelowe;

1.3.2 **zauważa**, że choć grupa ekspertów prawnych analizujących stosowanie prawa wspólnotowego w dziedzinie równego traktowania kobiet i mężczyzn stwierdza, że „zasada równego traktowania kobiet i mężczyzn jest, jak się zdaje, przetransponowana we wszystkich krajowych systemach prawnych”, to jednak definicja pojęcia dyskryminacji pośredniej i bezpośredniej „stwarza wyraźne problemy”;

Poza tym, ta sama grupa stwierdza, że definicja dyskryminacji pozytywnej oraz stosowanie zasady odwrócenia obowiązku dostarczenia dowodów pozostają kwestiami nierozwiązanymi w niektórych Państwach Członkowskich.

Komitet Regionów

1.3.3 **stwierdza** jednakże, że stosowanie strategii *gender mainstreaming*, polegające na uwzględnianiu wymiaru równości kobiet i mężczyzn we wszystkich politykach makroekonomicznych, jest niewystarczające;

1.3.4 **podkreśla**, że Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich orzekł — na przykład w orzeczeniu w sprawie C-285/98 *Tanja Kreil* (11 stycznia 2000 r.), że prawo do niedyskryminacji ze względu na płeć stanowi podstawowe prawo z punktu widzenia prawa wspólnotowego, i że należy wąsko interpretować każde odstępstwo od tego prawa. Trybunał podkreślił również w tym orzeczeniu, że określając zakres

jakiegokolwiek odstępstwa od prawa podstawowego — takiego jak równość kobiet i mężczyzn — należy uszanować zasadę proporcjonalności, która wymaga, by odstępstwo nie przekraczało granic tego, co stosowne i konieczne, tak aby zakładany cel został osiągnięty;

1.3.5 przypominając, że polityki na rzecz godzenia życia rodzinnego i zawodowego nie stoją w sprzeczności z uznaniem prawa kobiet do pracy, KR **wyraża żal** z powodu polityk zachęcających kobiety do powrotu do gospodarstw domowych, gdy polityki te zmierzają do obniżenia statystyk dotyczących bezrobocia;

1.3.6 **stwierdza**, że we wszystkich krajach Unii praca w niepełnym wymiarze godzin — której udział w rynku pracy wynosi 18 % w UE-15 oraz 10 % w nowych Państwach Członkowskich i krajach kandydujących — jest domeną kobiet. Z wyjątkiem Słowenii, Czech, Słowacji i Cypru większość kobiet np. w Grecji, Portugalii, Włoszech, Finlandii i Szwecji twierdzi, że sytuacja ta nie wynika z ich wolnego wyboru i wyraża chęć pracowania w pełnym wymiarze godzin. Te, które „wybrały” niepełnowymiarowy czas pracy (przeszło 40 % w Danii, przeszło 60 % we Francji, w Luksemburgu i w Zjednoczonym Królestwie), uczyniły tak z powodu obowiązków rodzinnych;

1.3.7 **podkreśla**, że utrzymanie odpowiedniej równowagi między elastycznością a bezpieczeństwem zatrudnienia jest niezbędne do realizacji podstawowych celów strategii lizbońskiej, która zaleca bardziej elastyczną organizację pracy, aby stworzyć korzystne warunki dla osiągnięcia pełnego zatrudnienia, spójności społecznej oraz rynku pracy ułatwiającego integrację;

1.3.8 **popiera** bardziej elastyczną organizację pracy niestojącą na przeszkodzie dążeniu do równości zawodowej kobiet i mężczyzn w Unii;

1.3.9 **popiera** definicję dyskryminacji pośrednich, mających miejsce na szczeblu europejskim, rozumianych jako przepis, kryterium lub praktyka pozornie neutralna, ale mogąca spowodować niekorzystne skutki dla którejś z płci i dla której nie istnieje żadne obiektywne i słusze uzasadnienie. Skutki dyskryminacji pośrednich są destrukcyjne dla kobiet; są one spowodowane politykami publicznymi, które lekceważą uwzględnienie kwestii równości płci i nie biorą pod uwagę na wystarczająco wczesnym etapie wdrażania oceny różnych skutków dla kobiet i mężczyzn;

1.3.10 **stwierdza**, że chociaż zasada uwzględniania kwestii płci pojawia się w dokumentach dotyczących programowania zdecentralizowanych polityk regionalnych na szczeblu Państw Członkowskich, to zasada ta nie była regularnie stosowana w realizacji programów, w których kwestia płci jest często tylko wspomniana, nie jest natomiast brana pod uwagę w wyborze projektów.

Zachęca europejskie samorządy terytorialne do nadania większego znaczenia możliwościom zmian, które pojawiły się dzięki strategii uwzględniania wymiaru równości płci na wszystkich etapach opracowywania i realizacji polityk regionalnych.

1.4 Feminizacja ubóstwa w kontekście światowym

Komitet Regionów

1.4.1 **miał już sposobność**, by wyrazić swe zadowolenie z faktu, iż Komisja Europejska uważa równość kobiet i mężczyzn za jeden z kluczowych celów polityki zewnętrznej i rozwojowej UE oraz za istotny element podstawowych norm świata pracy przyjętych na szczeblu międzynarodowym ⁽¹⁵⁾;

Jest to naturalne w świetle stwierdzeń Międzynarodowej Organizacji Pracy, według której 70 % z 1,3 miliarda osób żyjących w ubóstwie na całym świecie (czyli dysponujących dochodem równym 1 USD dziennie) to kobiety.

1.4.2 W tym kontekście program działania przyjęty w Pekinie zachowuje swą aktualność. Chodzi tu głównie o cztery cele strategiczne, związane w szczególności sposobem z tematem „kobiety a ubóstwo”:

- „Zrewidować, podjąć i kontynuować działania makroekonomiczne i strategię rozwoju wychodzące naprzeciw potrzebom i wysiłkom kobiet żyjących w ubóstwie;
- Dokonać rewizji ustawodawstwa i praktyk administracyjnych pod kątem zapewnienia kobietom równych praw i dostępu do zasobów gospodarczych;
- Zapewnić kobietom dostęp do oszczędzania oraz mechanizmów i instytucji kredytowych;
- Opracować metodologiczne zasady analizy z punktu widzenia kulturowej tożsamości płci (*gender-based*) oraz prowadzić badania dotyczące feminizacji ubóstwa”.

1.4.3 Wdrożenie tych celów strategicznych nie powinno jednakże ograniczać się wyłącznie do polityki zewnętrznej i rozwojowej UE, ale stanowić też podstawę walki z feminizacją ubóstwa wewnątrz UE.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **uważa**, że samorządy lokalne i regionalne działając na szczeblu najbliższym obywateli, są w najlepszej sytuacji, by zwalczać zjawisko wykluczenia;

2.2 **uważa**, że o ile naturalne jest zwalczanie ubóstwa, o tyle priorytetem jest wyeliminowanie na szczeblu lokalnym nierówności, które są jego przyczyną;

2.3 **zachęca** Państwa Członkowskie do promowania usług użyteczności publicznej umożliwiających zabezpieczenie zatrudnienia kobiet, umocnienie prawa do ochrony socjalnej jednostek oraz walkę z feminizacją ubóstwa;

⁽¹⁵⁾ Opinia w sprawie komunikatu Komisji w sprawie „Społeczny wymiar globalizacji - wkład polityki unijnej w równomierne rozdzielanie korzyści” COM(2004) 383 wersja ostateczna.

2.4 **podkreśla** ograniczony dostęp do ochrony socjalnej kobiet-immigrantek, które często są traktowane wyłącznie jako żony i córki imigrujących mężczyzn;

2.5 **wzywa** do lepszego uwzględnienia przez odpowiednie szczeble władzy kwestii przemocy wobec kobiet;

2.6 **wzywa** odpowiednie szczeble władzy do uwzględnienia także szczególnej sytuacji pewnych grup kobiet: kobiet niepełnosprawnych, kobiet w starszym wieku i kobiet mieszkających na terenach wiejskich oraz do zaoferowania im rozwiązań odpowiadających tym szczególnym dodatkowym trudnościami;

2.7 **zachęca** Państwa Członkowskie do ustanowienia równiejszych praw w kwestii płatnego urlopu wychowawczego, głównie aby pozwolić ojcom na aktywniejszy udział w wychowaniu dzieci;

2.8 **przypomina**, że przystąpienie krajów Europy Centralnej i Wschodniej do Unii Europejskiej wzbudziło wśród kobiet z tych krajów oczekiwanie, że transpozycja prawodawstwa europejskiego w dziedzinie równości kobiet i mężczyzn przyczyni się do większej równości i otworzy przed nimi nowe możliwości;

zaleca zatem, aby poprzez opracowanie statystyk zestawionych według płci przeanalizowano, jakie były skutki przemian gospodarczych i politycznych w Państwach Członkowskich, które dokonały zmiany systemu po 1989 r. na rzeczywistą sytuację w kwestii równości mężczyzn i kobiet. Analiza taka mogłaby zostać uwzględniona w programie prac Europejskiego Instytutu ds. Równości Płci;

2.9 **wyraża** żal z powodu rosnącego wpływu integrizmów religijnych, dążących do ograniczenia lub zniesienia praw kobiet w dziedzinie seksualności i prokreacji, co daje się zauważyć w ostatnim dziesięcioleciu we wszystkich społecznościach lokalnych;

2.10 **wskazuje**, że zachęcanie kobiet, by skorzystały z możliwości, jakie oferuje przedsiębiorczość, w celu zmniejszenia przepaści pomiędzy płciami na europejskim rynku pracy oraz wspieranie przez odpowiednie szczeble władz dostępu kobiet do nowoczesnych technologii ma kluczowe znaczenie dla przyszłości gospodarki Unii Europejskiej i dla jej dobrobytu;

2.11 **podkreśla** jednak ograniczony dostęp najbiedniejszych kobiet do tych możliwości ze względu na ich niepewną sytuację, niski status społeczny oraz brak zaufania, na jaki z reguły napotykają ze strony instytucji udzielających kredytów i zajmujących się finansowaniem tworzenia przedsiębiorstw i innej działalności zawodowej;

2.12 **wzywa** odpowiednie szczeble władzy do stworzenia niezbędnych środków do wspierania zaangażowania politycznego kobiet.

2.13 **traktuje** jako sprawę priorytetową wdrożenie skutecznych środków walki z nierównościami u ich źródła. Czynniki wykluczenia osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji są głównie:

- przerost zatrudnienia kobiet na stanowiskach pracy wymagających niskich kwalifikacji, co jest skutkiem nieodpowiedniego ukierunkowania zawodowego, często niedoceniaenia ich kwalifikacji oraz faktu, że zajmąwszy raz takie stanowisko, pozostają na nim, nie rozwijając się zawodowo;
- rozwój pracy w wymuszonym niepełnym wymiarze czasowym, co jest tym bardziej niekorzystne dla kobiet, że związane jest często z nietypowymi godzinami pracy, co jeszcze bardziej utrudnia jednoczesną pracę, pełnienie obowiązków domowych i udział w życiu społecznym;
- charakter zawodów kobiecych, co — oprócz problemów z samą integracją na rynku zatrudnienia — jest strukturalnym powodem niestabilności;
- niedostosowanie struktur opiekuńczych dla małych dzieci i osób starszych wymagających opieki — struktury te okazują się niewystarczające; dobra opieka dostępna finansowo jest warunkiem integracji ze światem pracy i działalnością społeczną.

Komitet Regionów

2.14 **uważa za pierwszorzędne** w walce z ubożeniem kobiet — tak poza, jak i wewnątrz UE — uznanie za priorytety: równego dostępu do edukacji, likwidację analfabetyzmu wśród kobiet, poprawę dostępu kobiet do kształcenia zawodowego, szkolnictwa naukowego i technicznego oraz kształcenia ustawicznego, a także dostępu kobiet do nowych technologii informacyjnych, w szczególności w odniesieniu do ludności wiejskiej;

2.15 **uważa**, że należy wykorzystać talenty kobiet jako siłę napędową rozwoju regionalnego:

- pogodzenie życia zawodowego, rodzinnego i prywatnego wnosi znaczny wkład w osiągnięcie wyższego odsetka osób czynnych zawodowo i wyższej stopy przyrostu naturalnego;
- wiele kobiet w wieku, w którym mogłyby mieć dzieci, musi „wybierać” między karierą a wychowywaniem dzieci;
- dobra polityka wspierająca rodziców czynnych zawodowo mogłaby zwiększyć stopę przyrostu naturalnego i zatrudnienia;
- kobiety, które postanawiają poświęcić się wyłącznie dzieciom w okresie ich lat przedszkolnych, powinny mieć dostęp do doradztwa i szkoleń, co ułatwiłoby im powrót na rynek pracy i zminimalizowało wpływ tej decyzji na rozwój ich kariery zawodowej;

2.16 **podkreśla** konieczność walki z przeszkodami w powrocie na rynek pracy kobiet, które przerwały karierę zawodową, takimi jak: nierówny dostęp do rynku mieszkaniowego, do szkoleń, do możliwości uzupełnienia wiedzy, do

zatrudnienia oraz dyskryminacja na rynku pracy ze względu na wiek lub obowiązki rodzinne.

Komitet Regionów

2.17 **ponownie podkreśla** wagę, jaką przywiązuje do ścisłego przestrzegania zasady pomocniczości:

prawo wspólnotowe musi gwarantować wolność wyboru samorządów lokalnych co do zasad organizowania i wykonywania ich uprawnień, w zgodzie z przepisami ustawodawstwa krajowego;

w kontekście decentralizacji samorządy lokalne i regionalne są odpowiednim szczeblem do promowania, poprzez ich wybieralnych przedstawicieli, dialogu ze społecznościami lokalnymi, oceny potrzeb i opracowania konkretnych rozwiązań problemów związanych z nierównością kobiet i mężczyzn;

2.18 **zachęca** władzę budżetową UE do obniżenia progów finansowych dla projektów przedłożonych w ramach wspólnotowych programów związanych z wdrażaniem zasady równości kobiet i mężczyzn, bez obniżania ich pułapów. Chodzi o dostosowanie wielkości projektów — szczególnie tych, które są związane z wymianą doświadczeń, jak również tych, które wpisują się w projekty współpracy zdecentralizowanej — do współfinansowania, jakie mogą uzyskać organizacje pozarządowe działające na szczeblu lokalnym i regionalnym. Poza tym organizacje kobiece działające na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym i zdolne do prowadzenia projektów ponadnarodowych powinny mieć dostęp do finansowania projektów, zamiast ich wykluczenia z powodu braku europejskiego szczebla organizacji;

2.19 **proponuje** stworzenie programów przeznaczonych specjalnie dla samorządów lokalnych, których celem byłoby pobudzanie ich do wdrażania:

- programów mających na celu włączenie kwestii równości do wszystkich polityk regionalnych i na wszystkich etapach ich opracowywania (*gender mainstreaming*);
- programów, których celem byłoby lepsze uwzględnienie, w przygotowaniu budżetów samorządów, potrzeb kobiet i podziału środków według płci (*gender budgeting*);
- programów informacyjnych przeznaczonych dla członków władz wybieralnych i programów szkoleniowych przeznaczonych dla regionalnych administracji publicznych, aby umożliwić im stosowanie polityki równości płci;
- współpracy ponadnarodowej, aby rozpowszechnić dobre rozwiązania w dziedzinie równości płci;
- nowych form zarządzania i sprawowania rządów, dzięki którym kobiety miałyby dostęp do najwyższych szczebli wszystkich instancji decyzyjnych, aby uzyskać większą platformę polityczną dla tych zagadnień;

2.20 **sugeruje**, by Komisja Europejska opracowała podręcznik dobrych praktyk przeznaczony dla europejskich samorządów terytorialnych i dotyczący wdrażania polityki równości płci;

2.21 **zachęca** europejskie samorządy terytorialne do uczy-nienia z polityki równości płci pełnoprawnego składnika projektów w dziedzinie współpracy zdecentralizowanej, na przykład poprzez projekty nastawione na dostęp kobiet do edukacji, a także do finansowania działalności handlowej za pomocą mikrokredytów;

2.22 **przyjmuje do wiadomości** wniosek przedstawiony przez Komisję 31 maja 2005 r. w sprawie decyzji dotyczącej „Europejskiego roku równych szans dla wszystkich (2007) — w kierunku bardziej sprawiedliwego społeczeństwa”, do którego KR ustosunkuje się w osobnej opinii.

Jednakże aby rok 2007 dał nowy impuls dla konkretnego stosowania prawodawstwa europejskiego skierowanego przeciw dyskryminacji, a szczególnie dyskryminacji związanej z płcią, Komitet Regionów zachęca już teraz inne instytucje europejskie, aby korzystały z roli pośrednika, jaką pełni w dziedzinie informacji i działań w stosunku do europejskich samorządów terytorialnych.

2.23 **przypomina** wymóg spójności terytorialnej w perspektywach finansowych na okres 2007-2013 i podkreśla, że ważne jest, aby przyszłe fundusze strukturalne nadal wspierały lokalne inicjatywy kobiet, szczególnie w najmniej uprzywilejowanych regionach UE.

Bruksela, 13 października 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady dotyczącej zasad, prio-rytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Chorwacją

(2006/C 81/11)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Chorwacją (COM(2004) 275 wersja ostateczna);

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z 17 listopada 2004 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu Regionów w tej sprawie, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję swego Prezydium z 15 czerwca 2004 r. powierzającą Komisji ds. Stosunków Zewnętrznych przygotowanie opinii w sprawie strategii Komisji Europejskiej w zakresie postępów poczynionych w procesie rozszerzenia;

uwzględniając konkluzje Prezydencji ze szczytów Rady Europejskiej w Salonikach w czerwcu 2003 r. i w Brukseli w grudniu 2004 r.;

uwzględniając decyzję Rady z 13 września 2004 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Chorwacją;

uwzględniając sprawozdanie Parlamentu Europejskiego w sprawie wniosku o członkostwo w UE złożonego przez Chorwację (A5-0206/2004);

uwzględniając sprawozdanie Komisji Europejskiej w sprawie stabilizacji i stowarzyszenia z 2003 r.;

uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej z kwietnia 2004 r. dotyczący opinii w sprawie wniosku o członkostwo w Unii Europejskiej, złożonego przez Chorwację (COM (2004) 257 wersja ostateczna);

uwzględniając decyzję Rady w sprawie podpisania umowy o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i jej Państwami Członkowskimi a Republiką Chorwacji;

uwzględniając decyzję Rady z 3 października 2005 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Chorwacją;

uwzględniając oświadczenia i zalecenia przyjęte przez Wspólny Komitet Parlamentarny UE — Chorwacja 5 października 2005 r.;